

Εξετάζοντας τις «προφητείες» για τον Ιησού

Συνεχίζοντας την έρευνά μας για το ότι δεν υπάρχουν «προφητείες» στην πραγματικότητα, θα μελετήσουμε τις αποκαλούμενες από τους χριστιανούς «μεσσιανικές προφητείες». Αφορά όσες επικαλούνται οι τέσσερις ευαγγελιστές. Και τί πιο ουσιαστικό από μια αντιπαράθεση με τα αντίστοιχα μέρη της Παλαιάς Διαθήκης; Πριν προχωρήσουμε όμως, θα ήταν καλό να πούμε κάποια πράγματα για το κείμενο των Ο΄ και για το ποιά ήταν η αντίληψη των Ιουδαίων για τον «Μεσσία» με βάση την παράδοσή τους.

Εισαγωγικά στοιχεία για το κείμενο των Ο΄

Ότι είναι παράφραση-ερμηνεία και όχι μετάφραση

Το κείμενο των «Εβδομήκοντα» (Ο΄ στο εξής), δεν είναι «μετάφραση» αλλά «παράφραση». Δηλαδή, οι εβδομήντα δύο λόγιοι που εργάζονται μεταξύ 3ου-2ου αιώνας π.κ.ε., δεν μεταφράζουν κατά λέξη από το Εβραϊκό, αλλά δίνουν ερμηνεία που να πλησιάζει στο νόημα του αρχικού εβραϊκού κειμένου. Ο Π. Μπρατσιώτης, ο οποίος ειδικεύονταν στην «ερμηνευτική των Ο΄», τους αναφέρει ως «εξηγητές» ...

Τυγχάνει η μετάφρασις αύτη, κατά την σήμερον εν τη επιστήμη κρατούσαν γνώμην, της κατ' Αίγυπτον ελληνιζούσης ιουδαϊκής διασποράς δημιούργημα, υπό διαφόρων εξηγητών και εν διαφόροις εποχαίς απαρτισθέν κατά το πλείστον πάντως από των μέσων του τρίτου μέχρι του τρίτου τετάρτου της δεύτερης π.Χ. εκατονταετηρίδος.

(«Ο απόστολος Παύλος και η μετάφρασις των Ο΄», περιοδικό θεολογία, τεύχος 3ο, 1925, σ. 191)

Σημαντικό στοιχείο που συνηγορεί προς αυτό, και μάλιστα προερχόμενο από πρωτογενή πηγή, είναι τα όσα αναφέρει ο Σειραχίδης στον πρόλογο του βιβλίου «Σοφία Σειράχ», που γράφεται μετά το 132 π.κ.ε., όπου χαρακτηρίζει το κείμενο ως «ερμηνεία»...

Παρακέκλησθαι ουν μετ' ευνοίας και προσοχής την ανάγνωσιν ποιείσθαι και

συγγνώμην ἔχειν εφ' οἷς ἀν δοκῶμεν τῶν **κατὰ τὴν ἐρμηνείαν** πεφίλοπονημένων τισὶ τῶν λέξεων ἀδυναμείν· οὐ γὰρ ἰσοδυναμεί αὐτὰ ἐν ἑαυτοῖς ἐβραϊστί λεγόμενα καὶ ὅταν μεταχθῆ εἰς ἐτέραν γλῶσσαν. Οὐ μόνον δε ταύτα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Νόμος καὶ αἱ Προφητεῖαι καὶ τὰ λοιπὰ τῶν βιβλίων **οὐ μικρὰν ἔχει τὴν διαφορὰν** ἐν ἑαυτοῖς λεγόμενα.

(Πρόλογος βιβλίου «Σοφία Σειράχ», ἔκδοση Βίβλου ἀδελφότητος θεολόγων «Ζωή»)

Ἐκτός αὐτοῦ, τὸ κείμενο τῶν **Ο' ἔχει διαφορὰ** ἀπὸ τοῦ ἐβραϊκοῦ πρωτότυπο. Ἡ ολοένα εὐρεία χρῆσις τῆς ἐλληνικῆς γλῶσσας καὶ ἡ ολοένα στενότερη τῆς ἐβραϊκῆς, οδήγησαν στὴν δημιουργία αὐτοῦ τοῦ κειμένου γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν Ἰουδαίων τῆς διασποράς. Δὲν εἶναι τυχαίον ὅτι ἡ παράφρασις ἐκπονήθηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου, ὅπως δὲν εἶναι καθόλου τυχαίον ὅτι αὐτὴ ἡ πόλις ἀπέτελεσε γιὰ αἰῶνες ἓνα ἐλληνιστικὸ πνευματικὸ κέντρο κίνησης ἰδεῶν. Τὸ λεξιλόγιον εἶναι ἐλληνιστικόν, ἐνῶ ἡ σύνταξις καὶ τὸ ὕφος τείνουν στὸν Ἑβραϊσμό.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καὶ μέγας θεολόγος, Εἰρηναῖος τῆς Λυών, τὸ κείμενο τῶν **Ο'** το χαρακτηρίζει **«ἐρμηνείαν»** («Ἐλεγχος τῆς ψευδωνύμου γνώσεως», Βιβλίον Γ, XXI).

Τὸ ἴδιον καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ λεγόμενος «Χρυσόστομος», τὸ κείμενο τῶν **Ο'** ὡς **«ἐρμηνεία»** το χαρακτηρίζει (Πρώτος λόγος «κατὰ Ἰουδαίων»).

Ὁ Ἰουστίνος ὁ Μάρτυς, ἀποκαλεῖ τὸ κείμενο τῶν **Ο'** ὡς **«ἐξηγήσιν»** (Διάλογος πρὸς Τρύφωνα τὸν Ἰουδαίον, 68,7).

Ἡ χρῆσις τῆς παράφρασις τῶν **Ο' ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία**

Ἡ Ἐκκλησία χρῆσιμοποιεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὴν συγκεκριμένην παράφρασις. Σύμφωνα με τὸν Εὐσέβιον Καισαρείας, «ταύτη μόνη ἡ καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἠπλωμένη Χριστοῦ Ἐκκλησία προσέχει, τῶν τοῦ Σωτήρος, Ἀποστόλων τε καὶ μαθητῶν **ἀρχηθὲν αὐτὴ χρῆσθαι παραδεδωκότων**» (Τὸ χωρίον παρατίθεται ἐν ὑποσημείωσιν ἐν τῷ παραπάνω ἄρθρῳ τοῦ Μπρατσιώτη, σ. 196).

Ἀναφέρει ὁ Π. Μπρατσιώτης..

Πρὸ πάντων δ' ἐπισημοτάτην κατέσχευεν ἡ μετάφρασις αὐτὴ θέσιν ἐν τῷ πρωτογόνῳ Χριστιανισμῷ, παρ' ὧ μέχρι τῆς κυκλοφορίας καὶ δη καὶ τῆς ἐπιβολῆς συλλογῶν τῶν βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης (Ἐπιστολαὶ Παύλου- Εὐαγγέλια-

Καθολικαί επιστολαί) εχρησίμευεν ως μοναδική αυθεντική ιερά Βίβλος, εν τε τω τελετουργικώ και τω ιδιωτικώ βίω. Εντεύθεν **επόμενον θα ήτο να ασκήση η μετάφρασις των Ο΄ σπουδαιοτάτην και επί τους της Κ. Διαθήκης ιερούς συγγραφείς επίδρασιν**, ήτις πολλοίς τεκμηρίοις φωράται τηλικαύτη, ώστε από της επόψεως ταύτης να μη δύναται να υποληφθή ως υπερβολικός ο του Dissmann ισχυρισμός, ότι «**η μετάφρασις των Ο΄ εγένετο μήτηρ της Κ. Δ**».
(ο. π. σ. 197)

Παρόμοια πράγματα αναφέρει ο ίδιος και στον πρόλογο της Βίβλου...

Η ελληνική μετάφρασις της Παλαιάς Διαθήκης, η καλουμένη των «Εβδομήκοντα», τυγχάνει η παλαιοτάτη των γνωστών εις ημάς μεταφράσεων της Αγίας Γραφής και υπό παλαιών εκκλησιαστικών πατέρων και συγγραφέων ευλόγως χαρακτηρίζεται ως "**θεόθεν οικονομηθείσα**". Αύτη υπήρξεν η Βίβλος της αδιαιρέτου Εκκλησίας των οκτώ πρώτων αιώνων, καθηγιασθη **δια της χρήσεως αυτής υπό τε των αποστόλων** και των εκκλησιαστικών πατέρων και των τοπικών και οικουμενικών συνόδων, διετέλεσεν, είτε εν όλω είτε εν μέρει, η βάση πασών των άλλων παλαιών εκκλησιαστικών μεταφράσεων και εξακολουθεί να είναι επίσημος Βίβλος της Ορθοδόξου ανατολικής Εκκλησίας.
(Πρόλογος Ι. Μπρατσιώτη στην δεύτερη έκδοση της Βίβλου, αδελφότης θεολόγων η «Ζωή»)

Για την χρήση του κειμένου των Ο΄, κλείνουμε με τα λόγια του σύγχρονου ειδικού καθηγητή στην Π. Διαθήκη, Μιλτιάδη Κωνσταντίνου...

Σχεδόν κάθε φορά που οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης στηρίζουν τη διδασκαλία τους στις «θεόπνευστες Γραφές» με τον όρο αυτό χαρακτηρίζουν το κείμενο των Ο΄, σ' αυτό κυρίως παραπέμπουν τους αναγνώστες τους, και όχι στο εβραϊκό

Συνεπώς, οι συγγραφείς των κειμένων της Κ. Διαθήκης, όταν παραθέτουν από την Π. Διαθήκη, από το κείμενο των Ο΄ παραθέτουν.

Οι υπόλοιπες παραφράσεις στην ελληνική γλώσσα

Μεταγενέστερα επιχειρήθηκαν επιπλέον παραφράσεις στην ελληνική γλώσσα. Αυτές στηρίχθηκαν στην παράφραση των Ο΄. Ενίοτε χρησιμοποιήθηκαν από τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς, εκεί όπου κρίνονταν ότι εξυπηρετούσαν καλύτερα

στην απόδοση του νοήματος. Παρ' όλα αυτά, η παράφραση των Ο' εξακολουθούσε να είναι η παράφραση που κληρονομήθηκε αρχικά.

«Η μετάφρασις των Ο', ούσα η παλαιότητα των της Π. Δ μεταφράσεων, η Βίβλος των αποστόλων και της παλαιότατης εκκλησίας, εφ' ης εβασίσθησαν κατά το μάλλον και ήττον αι πλείσται των παλαιών μεταφράσεων εκείνης» («Εβδομηκοντολογικά μελετήματα», Π. Μπρατσιώτης, περιοδικό Θεολογία, τεύχος 3, 1926, σ. 227).

Δεν θα επιμείνουμε πολύ σε αυτό, αλλά θα αναφέρουμε επιγραμματικά ποιες είναι αυτές. Είναι του Ακύλα, του Σύμμαχου, και του Θεοδοτίωνα.

Το κείμενο των Ο' είναι προβληματικό - Η προσπάθεια του Ωριγένη

Εδώ αρχίζει ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα για τους χριστιανούς. Διότι το ελληνιστικό κείμενο των Ο' που έχουμε σήμερα στις εκδόσεις της Βίβλου, **δεν** είναι ακριβώς το ίδιο με εκείνο που δημιουργήθηκε τότε.

Ο Μιλτιάδης Κωνσταντίνου είναι αρκετά σαφής...

Το πρόβλημα συνίσταται στο ότι μεταξύ των αρχαίων χειρογράφων που παραθέτουν το κείμενο των Ο' παρατηρούνται συχνά μεγάλες διαφορές. Το σήμερα γνωστό κείμενο των Ο' προέκυψε ύστερα από αλληπάλληλες αναθεωρήσεις μιας αρχικής μετάφρασης.

Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στις μέρες μας. Ήταν γνωστό στους εκκλησιαστικούς εδώ και πολλούς αιώνες. Για αυτόν τον λόγο, ήδη από εκείνη την εποχή, είχε επιχειρηθεί η αποκατάσταση του κειμένου. Τρεις ήταν οι προσπάθειες, που όμως επιδείνωσαν την κατάσταση αντί να την διαλευκάνουν. Του Ωριγένη, του Λουκιανού του Σαμοσατέα, και του Ησύχιου.

«Όθεν κατά τον 4ο αιώνα, κατά την μαρτυρίαν του Ιερώνυμου, εκυκλοφόρουν ανά την ελληνικήν Ανατολήν τρείς αναθεωρήσεις του κειμένου των Ο'» («Εβδομηκοντολογικά μελετήματα», Π. Μπρατσιώτης, περιοδικό Θεολογία, τεύχος 3, 1926, σ. 233).

Η πιο σημαντική, ήταν του Ωριγένη, για αυτό και θα επιμείνουμε κάπως.

Όπως μας εξηγεί ο Π. Μπρατσιώτης..

Εις το κείμενο των Ο΄, ένεκεν της καταπλησσούσης διαδόσεως αυτού, είχαν δια των επανειλημμένων και ακαταπαύστων αντιγραφών παρεισφρήσει **σφάλματα ουκ ολίγα**, είτε αβλεπτήματα των αντιγραφέντων είτε- άλλα τοιαύτα. Προ τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων ευρεθείς ο πολύς Ωριγένης (185-253), δεν ηρκέσθη εις τα υπ΄ αυτού φιλοπονηθέντα υπομνήματα και σχόλια και εις ομιλίας εις όλην την Π. Δ, αλλ΄ εκμαθών την εβραϊκήν, **πρώτος συνέλαβε το μεγαλεπίβολον σχέδιον να αποκαταστήση το κύρος της ελληνικής Π. Δ δι΄ αποκαθάρσεως του κειμένου από των σφαλμάτων των αντιγραφέντων και επαναφοράς αυτού εις την ακρίβειαν**, εφ΄ η διεκρίνετο τούτο άμα εξελθόν των χειρών των μεταφραστών, κατά την γνώμην αυτού. Τούτο δ΄ ενόμισεν ότι θα κατορθώση συγκρίνων το κείμενον των Ο΄ προς το εβραϊκόν πρωτότυπον και προς άλλας ελληνικάς μεταφράσεις και διαπιστών ούτω τας υπάρχουσας μεταξύ τούτων και εκείνου διαφοράς.

(«Εβδομηκοντολογικά μελετήματα», τεύχος 3 1926, σ. 230)

Ο Ωριγένης, από τους πιο μορφωμένους χριστιανούς του καιρού του, είχε εντοπίσει πολλές διαφορές ανάμεσα στα βιβλία της Βίβλου της εβραϊκής και της ελληνιστικής έκδοσης, όπως μαρτυρά σε επιστολή του στον Αφρικανό, όπου του γράφει: «Και εν άλλοις δε πολλοίς αγίοις βιβλίοις εύρομεν μεν πλείονα παρ΄ ημίν κείμενα ή παρ΄ Εβραίοις» (P. G 11, σ. 52).

Σε άλλο σημείο της επιστολής, επιβεβαιώνει την ύπαρξη διαφορών ανάμεσα στις ιουδαϊκές γραφές και τις χριστιανικές: «Ταύτα δε φημί ουχί όκνω του ερευνάν και τας κατά Ιουδαίους Γραφάς, και πάσας τας ημετέρας ταις εκείνων συγκρίνειν, και όρα τας εν αυταίς διαφοράς» (ο. π. σ. 60).

Ο Ωριγένης αισθάνεται την ανάγκη της επανασύστασης του αρχικού κειμένου, προκειμένου να προλάβει τις ενστάσεις των διαφόρων που ασκούν κριτική στην Εκκλησία. Όπως γράφει χαρακτηριστικά, «ίνα μη τι παραχαράττειν δοκοίημεν ταις υπό τον ουρανόν Εκκλησίαις, και προφάσεις δίδωμεν τοις ζητούσιν αφορμάς, εθέλουσι τους εν μέσω συκοφαντείν, και των διαφαινομένων εν τω κοινώ κατηγορείν» (ο. π. σ. 60).

Δεν είναι το μόνο σημείο όπου ο Ωριγένης μαρτυρά παραχαράξεις και διαφορές στα χειρόγραφα. Και όχι μόνο στα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, αλλά ακόμα και της Καινής.

Στον ίδιο τόμο της πατρολογίας από όπου παραθέτουμε, υπάρχει σχετική

υποσημείωση για την διαφορά των χειρογράφων (και) στα ευαγγέλια. Είναι από τα σχόλια του Ωριγένη στο «Κατά Ματθαίον» ευαγγέλιο. Είναι πολύ σπουδαία η μαρτυρία διότι προέρχεται από χριστιανό και όχι από αντίπαλο του Χριστιανισμού.

*Και ει μεν μη και περί άλλων πολλών διαφωνία ην προς άλληλα των αντιγραφένων, **ὥστε πάντα τα κατά Ματθαίον μη συνάδειν αλλήλοις, ομοίως δε και τα λοιπά Ευαγγέλια.** [...] Νυνί δε δηλονότι πολλή γέγονεν η των αντιγραφένων, είτε από τόλμης τινών μοχθηρίας της διορθώσεως των γραφομένων, είτε και από των τα εαυτοίς δοκούντα εν τη διορθώσει προστιθέντων ή αφαιρούντων· την μεν ουν εν τοις χειρογράφοις της Παλαιάς Διαθήκης διαφωνίαν, Θεού διδόντος, εύρομεν ιάσασθαι, κριτηρίω χρησάμενοι ταις λοιπαίς εκδόσεσι. Των γαρ αμφιβαλλομένων παρά τοις Εβδομήκοντα δια την των αντιγραφένων διαφωνίαν, την κρίσιν ποιησάμενοι από των λοιπών εκδόσεων, το συνάδον εκείναις εφυλάξαμεν, και τινά μεν ωβελίσαμεν εν τω Εβραϊκώ μη κείμενα, ου τολμήσαντες αυτά παντή περιελείν· τινά δε μετ' αστερίσκων προσεθήκαμεν, ίνα δήλον η ότι μη κείμενα παρά τοις Εβδομήκοντα, εκ των λοιπών εκδόσεων συμφώνως τω Εβραϊκώ προσεθήκαμεν.*

(ο. π. σ. 57)

Ὡστε υπάρχουν διαφορές μεταξύ των χειρογράφων σε όλα τα ευαγγέλια, που αποδίδονται από τον Ωριγένη στην μοχθηρή πρόθεση της «διορθώσεως», στην διάθεση να γράψουν οι αντιγραφείς αυτό που εκείνοι θεωρούν ορθό προσθέτοντας και αφαιρώντας. Και παρακάτω εκθέτει την δική του μεθοδολογία για την «αποκατάσταση».

Την προσπάθεια αποκατάστασης του ελληνιστικού κειμένου των Ο΄ την εκθέτει στα «Εξαπλά». Ποιό όμως ήταν το αποτέλεσμα του μόχθου του Ωριγένους; Πέτυχε τον σκοπό του; Ο Π. Μπρατσιώτης είναι σαφέστατος...

Το αποτέλεσμα τούτων προσπαθειών δεν απέβη ικανοποιητικόν, ουδέ συνετέλεσεν εις την πραγματικήν βελτίωσιν του κειμένου των Ο΄, αλλά μάλλον εις την επιδείνωσιν της καταστάσεως.

(«Εβδομηκοντολογικά μελετήματα», τεύχος 3 1926, σ. 232).

Ο Ωριγένης χώρισε τα κείμενα της Π. Διαθήκης σε έξι παράλληλες στήλες. Στην πρώτη, παρέθεσε το κείμενο που χρησιμοποιούσαν οι Εβραίοι στην εποχή του. Στην δεύτερη, το κείμενο της πρώτης αλλά με ελληνικούς χαρακτήρες. Στην

τρίτη, την μετάφραση του Ακύλα. Στην τέταρτη, την μετάφραση του Σύμμαχου. Στην πέμπτη, το κείμενο των Ο΄ **όπως το αναθεώρησε** σημειώνοντας τις αποκλίσεις από το εβραϊκό. Στην έκτη στήλη, την μετάφραση του Θεοδοτίωνα. Μέρη από το αναθεωρημένο κείμενο των Ο΄ αναμίχθηκαν με το κείμενο των Ο΄ της κοινής έκδοσης (δηλ. προ της αναθεωρήσεως). Την διάδοση των μικτών κειμένων (κοινή έκδοση Ο΄ με την αναθεωρημένη των Ο΄) προώθησε ο Ευσέβιος Καισαρείας, ο οποίος διέθετε εργαστήρια αντιγραφών. Το νέο κείμενο ονομάστηκε «του Ευσεβίου», και χρησιμοποιήθηκε από εκκλησιαστικούς συγγραφείς της Παλαιστίνης.

Συμπέρασμα: Το κείμενο των Ο΄ που ήταν σε χρήση από την χριστιανική Εκκλησία εξ αρχής ήδη από τους συγγραφείς των κειμένων που αργότερα αποτέλεσαν την Καινή Διαθήκη, είναι προβληματικό. Οι χριστιανοί στηρίζουν την πίστη τους στην «μεσσιανικότητα» του Ιησού βασιζόμενοι σε παραχαραγμένα κείμενα, αμφιβόλου προελεύσεως και ποιότητας. Επιπλέον, όπως θα δούμε παρακάτω, δεν διστάζουν να παρερμηνεύουν ρήσεις από τις ιουδαϊκές γραφές, για να τις κάνουν να μοιάζουν ως δήθεν εκπληρώσεις «προφητειών» στο πρόσωπο του Ιησού. Για αυτό είναι αναγκαίο να δούμε την οπτική των Ιουδαίων για τον «Μεσσία» τους. Δηλαδή, τι περίμεναν και πως δημιουργήθηκε η ιδέα περί του «Μεσσία». Αφού διευκρινιστεί και αυτό, έχοντας ολοκληρωμένη πια την εικόνα, θα είμαστε σε θέση να κωνιορτοποιήσουμε τις Χριστιανικές θέσεις και την βάση της χριστιανικής πίστεως, που στηρίζεται στην «μεσσιανικότητα» του Ιησού.

Πως ανέμεναν οι Ιουδαίοι τον «Μεσσία» τους

Από όσα θα δούμε στο σημείο αυτό, θα καταλάβουμε εύκολα γιατί οι Ιουδαίοι απέρριψαν τον Ιησού ως «Μεσσία».

Παραθέτουμε αποσπάσματα από την μελέτη του καθηγητή Γ. Πατρώνου, «Μεσσιανικές και εσχατολογικές προσδοκίες της μεσοδιαθηκικής περιόδου», όπως δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Θεολογία», τεύχη 3-4, τόμος 43, σ. 709- 717.

Ο όρος «Μεσσίας» , εν τη ερεύνη της αποκαλυπτικής γραμματείας, έχει αποβή λίαν προβληματικός, ένεκα των ποικίλων ερμηνειών τας οποίας δύναται έκαστος μελετητής ν΄ αποδώσει εις τον μεσσιανικόν τούτον όρον, εν τη προσπαθεία κατανοήσεως της μακράς ιστορίας των ιουδαϊκών εσχατολογικών ελπίδων και μεσσιανικών προσδοκιών. Η μεσσιανική ελπίς, ήτις καλλιεργήθη τόσον εντόνως εν τω μεταγενεστέρω Ιουδαϊσμό και απέβη ίδιον

χαρακτηριστικόν της Αποκαλυπτικής, προέρχεται ασφαλώς εκ της Π. Διαθήκης. **Αύτη εξεφράσθη ως πίστις και ελπίς εις την έλευσιν ιδεώδους βασιλέως, ικανού δια την χειραγωγήαν του Ισραήλ** εν τη πολυκυμάντω ιστορική αυτού πορεία, δια την πραγμάτωσιν των πεπωμένων αυτού και δια την εκπλήρωσιν της συμφωνίας Ιαχβέ και Ισραήλ. Ως εκ τούτου, δυνάμεθα να ειπώμεν, ότι και η **περί Μεσσίου έννοια, ως εκφράζουσα το ιστορικώς αναγκαίον, ουδεμίαν κατ' αρχάς σχέσιν είχε με την εσχατολογίαν.**

[...]

Αληθές πάντως είναι, ότι **εν τη ιστορία του Ιουδαϊσμού δεν δυνάμεθα να ομιλώμεν περί μεσσιανικού δόγματος αυστηρώς καθωρισμένου.** Ως ακριβώς συνέβη εις την περί των εσχάτων γενικώς διδασκαλίαν, **ούτω και δια την μεσσιανικήν ελπίδα δεν είναι δυνατόν να εύρωμεν εν τω Ιουδαϊσμώ συγκεκριμένην διδασκαλίαν,** πολύ δε περισσότερο δεν δυνάμεθα να απαιτήσωμεν μιαν σαφή συστηματική θεολογίαν επί του θέματος. Τα πάντα ευρίσκονται και κατά την περίοδον ταύτην **εις το στάδιον της ροής και της διαμορφώσεως.** Η περί Μεσσίου ιδέα είναι αρχαιότατη και πιθανώς να προϋπήρχε και αυτής της Μεσσιανικής πίστεως. Ουσιαστικώς εκκινεί εκ της Πεντατεύχου και δια του Δανιήλ κορυφούται εν τη αποκαλυπτική γραμματεία των περί την Κ. Διαθήκην χρόνων. Η εβραϊκή λέξις *Mashiach* εν τη Π. Διαθήκη και τω Ιουδαϊσμώ επέχει έννοιαν επιθέτου και δια του οριστικού άρθρου σημαίνει τον «Χριστόν» Κυρίου. Χρησιμοποιείται δε είτε δια να καταδείξη τον κατέχοντα τον θρόνον είτε δια να υποδείξει τον μέλλοντα βασιλέα του Ισραήλ, όστις θα σταλή υπό του Θεού δια την εκπλήρωσιν ενός ειδικού προδιαγεγραμμένου σκοπού. Δια τούτο η έκφρασις αύτη συναντάται εν τη Π. Διαθήκη, ως επί το πλείστον, εν σχέσει προς τους βασιλείς του Ισραήλ, οι οποίοι και εχρίοντο κατά συνέπειαν δι' ελαίου κατά την διαδοχήν του θρόνου. Ο βασιλεύς ως «Χριστός Κυρίου» και ως εντολοδόχος του Θεού είναι ιερόν πρόσωπον, εκπροσωπών κατ' ουσίαν τον Θεόν- Βασιλέα επί της γης. Αργότερον όμως ο κατ' εξοχήν «Χριστός Κυρίου» θεωρείται ο εν τω μέλλοντι αναμενόμενος Μεσσίας, ίνα κυρίως σώση τον Ισραήλ και ανυψώση τον λαόν μεταξύ των εθνών, ώστε να καταστή η Ιερουσαλήμ ιερά πόλις και έδρα του αιωνίου βασιλείου αυτού. Επειδή δε η ελπίς αύτη του αναμενομένου «Χριστού Κυρίου» εν ταις εσχάταις ημέραις συναντάται με την εσχατολογίαν, ο μέλλον ιδανικός βασιλεύς καθίσταται και εσχατολογικός βασιλεύς. Δια της καταργήσεως όμως της μοναρχίας, μετά τους μεταιχμαλωσιακούς χρόνους,

παρατηρούμεν εις τινα κείμενα αντί του μη υπάρχοντος πλέον βασιλέως να χρίεται δι' ελαίου ο Αρχιερεύς και αργότερον ο Προφήτης. Επομένως, ο όρος «Χριστός Κυρίου» (Μεσσίας) εν τη Π. Διαθήκη αποδίδεται πάντα εις εν ιστορικόν πρόσωπον. Και όταν ακόμη ο Μεσσίας ούτος (ο βασιλεύς των προαιχμαλωσιακών χρόνων) έχει θεία χαρίσματα και πάλιν είναι εν γήινον, ιστορικόν πρόσωπον, ήτοι εις εκ του λαού του Ισραήλ, κατά την λαϊκὴν καλουμένην ταύτην μεσσιανικὴν άποψιν.

[...]

Παραλλήλως όμως προς τα ανωτέρω έχομεν, εν τη Π. Διαθήκη, την χρήσιν του όρου «Μεσσίας»- «Χριστός» και ως εσχατολογικόν τίτλον, σημαίνοντα τον βασιλέα των εσχάτων χρόνων, τον κατ' εξοχήν Χριστόν- Μεσσίαν. Η μεσσιανική αύτη ιδέα, ήτις ασφαλώς εκκινεί εκ της Π. Διαθήκης διαμορφούται πληρέστερον εν τω μεταγενεστέρω Ιουδαϊσμώ και εξελικτικώς φθάνει μέχρι των χρόνων της Κ. Διαθήκης.

[...]

Κατ' αρχάς εν τω μεταιχμαλωσιακώ Ιουδαϊσμώ η μεσσιανική ελπίς αναμένει τον μελλοντικόν βασιλέα εκ της φυλής Ιούδα, ως ένα ιερατικόν Μεσσίαν, κατά τας αντιλήψεις και του παρελθόντος, κειμένων τινών της Π. Διαθήκης (Λευιτικό, 4:3,6). Αργότερον δε, παρά τας πολλαπλάς διακυμάνσεις εν τη ιστορία και περισσότερον συγκεκριμένως κατά την διάρκειαν της Μακκαβαϊκής περιόδου, ηγέρθη η μεσσιανική ελπίς αναμονής μελλοντικού βασιλέως, του εκλεκτού του Θεού, εκ της φυλής του Λευί (Α' Μακκ. 14:8, 14:41), αντικαθιστώντος ούτω τον εξ Ιούδα Μεσσίαν. Η άποψις αύτη, ιδιαιτέρως, απαντάται εν τοις κειμένοις των Διαθηκών των 12 Πατριαρχών, ένθα και η σπουδαιότερα περί Μεσσίου μαρτυρία του 2ου π. Χ αιώνος. Κατά τα κείμενα ταύτα ανεμένετο ουσιαστικώς μια εξύψωσις του εκπεσμένου Ιερατικού θεσμού δια της ελεύσεως του Μεσσίου εκ της Ιερατικής φυλής του Λευί και της εγκαινιάσεως μιας ιερατικής βασιλείας, ήτις και θα εσήμαινε και την πάταξιν του κακού.

[...]

Ούτως ο Μεσσίας, εκ των αρχαιοτάτων χρόνων και **δια μέσου ολοκλήρου της ιστορικής γραμμής του Ισραήλ**, επιστεύετο να είναι μια ανθρωπίνη

ύπαρξις αρρήκτως συνδεδεμένη ουχί μόνο με τας φυλάς του Ιούδα και Λευί, αλλά κυρίως και ιδιαιτέρως με την αιωνίαν διαδοχήν των απογόνων του βασιλικού οίκου του Δαβίδ. Η πίστις εις την αναβίωσιν της δυναστείας Δαβίδ συναντάται εν τη Π. Διαθήκη (Αμώς 9:1-4, Ωσηέ 3:5, Ιερεμίας 3:5, 33:14-33, Β' Βασιλ. 7:16, Ψαλμός 89:28-37) και εν τη αποκαλυπτική γραμματεία. Ιδιαιτέρως εν τω μεταγενεστέρω Ιουδαϊσμώ η πίστις εις την έλευσιν Δαβιδικού Μεσσίου σημαίνει τον μέλλοντα να λυτρώση τον Ισραήλ εκ των δεινών αυτού, δια της καταλύσεως της τυραννίας των εχθρών και ασεβών Ρωμαίων. Εξ αυτού δε του αγώνος θα επέλθη η δόξα, δια της τελικής κυριαρχίας του Ισραήλ εφ' ολοκλήρου του κόσμου και η δια της κυριαρχίας ταύτης βασιλεία του βασιλέως Ισραήλ ή του βασιλέως Ιούδα, ήτοι του «Μεσσίου» και του «Χριστού Κυρίου», αν και θεία, θα είναι ουσιαστικώς βασιλεία επίγειος. Επομένως, ενταύθα, ο Μεσσίας υποδηλούται ως γήινη τις προσωπικότητος εξ οίκου Δαβίδ, άνευ ουδεμίας υπερφυσικής γεννήσεως ή προϋπάξεως εν τοις κόλποις του Θεού και η βασιλεία αυτού επίγειος και κοσμική. Περί δε του χρόνου ελεύσεως του Μεσσίου τούτου διδάσκεται ότι μόνο υπό του Θεού η γνώσις αύτη είναι δυνατή και ότι η ιστορία εις το τέλος θα μας εισαγάγη εις την αιωνιότητα.

[...]

Ο Καθηγητής κ. Αγουρίδης εις την περί της Ιουδαικής Εσχατολογίας εργασίαν αυτού συμπεραίνει: «Πάντως εκ των σωζομένων της εποχής κειμένων, ήτοι εκ της Κ. Διαθήκης, των Αποκρύφων, της Ραββινικής εξηγήσεως της Π. Διαθήκης ως εκείνη του Ιουδαίου Τρύφωνος εν τω Διαλόγω αυτού προς τον φιλόσοφον και μάρτυρα Ιουστίνον, εξάγεται ότι τρία ήσαν τα κατά τους Ιουδαίους κύρια χαρακτηριστικά του αναμενόμενου Μεσσίου. **A)** Ο Μεσσίας είναι ο εν ειδική εννοία απεσταλμένος του Θεού Σωτήρ του λαού. Βεβαίως, τινές θα αντελαμβάνοντο καθαρώτερον των άλλων την υπό του Μεσσίου σωτηρίαν ως απαλλαγήν από της αμαρτίας, πάντες όμως αναμφισβητήτως αντελαμβάνοντο αυτήν και ως εθνικήν σωτηρίαν. Εις τας αποκρύφους Αποκαλύψεις τονίζεται υπερβαλλόντως ο εθnicoπολιτικός χαρακτήρ του Μεσσίου, υπό το πρίσμα δε τούτο κατανοούνται και αι παλαιότεραι περί του Μεσσίου προφητείαί. Ο Μεσσίας υπό την έννοιαν αυτήν θα ήτο πρότυπον του θεοκρατικού βασιλέως. **B)** Η εποχή του Μεσσίου θεωρείται ως ο καιρός της εκπληρώσεως όλων των πόθων και ελπίδων του Ιουδαίου. Η πληρότης της εποχής του Μεσσίου και ο εις το έργον αυτού αποδιδόμενος χαρακτήρ της τελικότητος διακρίνει τον Μεσσίαν

παντός άλλου προηγούμενου βασιλέως. Γ) Εις τα ανωτέρω δέον να προστεθεί και η κυριαρχία του Μεσσία επί των βασιλέων και των εθνών της γης. Και εδώ ορισμένοι αντελαμβάνοντο την κυριαρχίαν ταύτην ως συντριβήν όλων των εθνών και υποδούλωσιν αυτών υπό τον Μεσσίαν, ενώ άλλοι διέβλεπον εις αυτήν περισσότερον την υπό των εθνών αναγνώρισιν του αληθούς Θεού».
(σ. 717).

Συνοψίζοντας τα παραπάνω άκρως ενδιαφέροντα στοιχεία και συμπεράσματα των καθηγητών, και έχοντας ως δεδομένα α) ότι δεν υπάρχει σε κανένα ιουδαϊκό κείμενο σαφής και συστηματική έκθεση διδασκαλίας για τον «Μεσσία» και β) ότι η ιδέα αυτή είναι υπό συνεχή διαμόρφωση αναλόγως την χρονική περίοδο που αναφερόμαστε και τις κοινωνικοεθνικές συνθήκες στον Ισραήλ (την προβαβυλωνιακής αιχμαλωσίας, την μετά βαβυλωνιακής αιχμαλωσίας, την ελληνιστική περίοδο των Μακκαβαίων, και την περίοδο της Ρωμαιοκρατίας), ο «Μεσσίας» αρχικά θεωρείται άνθρωπος χρισμένος με έλαιον, απεσταλμένος από τον Θεό που κάθεται ή θα καθίσει στον θρόνο Δαβίδ ως απόγονός του, εξελίσσεται σε αρχιερέα ή προφήτη που πάλι χρίεται με έλαιον και είναι επίσης άνθρωπος που θα εκπληρώσει το σχέδιο του Θεού συντρίβοντας το κακό (στο σημείο αυτό μπαίνει η εσχατολογία). Εν συνεχεία, θεωρείται ότι ως αρχιερέας θα κατάγεται από την φυλή του Λευί, και θα λυτρώσει τον Ισραήλ από τους εχθρούς του, υψώνοντάς τον με κέντρο την Ιερουσαλήμ. Αυτά δεν δίνουν σε καμία των περιπτώσεων θέση περί «γέννησης από Παρθένο», «σάρκωσης του Θεού-Λόγου», και περί του «Πάσχοντος Μεσσία». Αυτά είναι χριστιανικά κατασκευάσματα και αποτέλεσμα πολλαπλών αναθεωρήσεων περί του «Μεσσία». Μια ακόμα πινελιά στο αντιφατικό πορτραίτο του «Μεσσία».

Οι χριστιανοί ισχυρίζονται ότι λάθος κατανόησαν οι Ιουδαίοι. Αλλά αν συμβαίνει αυτό, τότε ποιός ευθύνεται για την παρανόηση, παρά μόνο ο Θεός; Όμως, όπως είδαμε και παραπάνω, αν πράγματι η περί του «Μεσσία» ιδέα ήταν «αποκάλυψη» και όχι κατασκευάσμα, δεν θα έπρεπε να υπάρχει η ανωτέρω σύγχυση. Θα έπρεπε τα πράγματα να είναι σαφή. Εξετάζοντας τα χριστιανικά επιχειρήματα, διαπιστώνεται ακόμα περισσότερο η μεγάλη απάτη. Διότι οι διαφορές στις παραθέσεις των ευαγγελιστών από την Παλαιά Διαθήκη δεν είναι μόνο λεκτικές σαν να έγραφαν από μνήμης. Είναι ουσιαστικές, επί του νοήματος, το οποίο αλλάζει εντελώς.

Κατά Ματθαίον

Ο συγγραφέας του ευαγγελίου, είναι ο κατεξοχήν συγγραφέας που επιδιώκει να συνδέσει τον Ιησού με «προφητείες» της Π. Διαθήκης. Για αυτό και επικαλείται περίπου 15 ρήσεις από την Π. Διαθήκη. Γράφει με βάση το «Κατά Μάρκον», το οποίο προσπαθεί να εμπλουτίσει με «εκπληρωθείσες προφητείες» και με «ιστορίες» που δεν αναφέρονται εκεί, κατά κανόνα υπερβολικές.

1. τούτο δε όλον γέγονεν ίνα πληρωθή το ρηθέν υπό Κυρίου δια του προφήτου λέγοντος· «ιδού η παρθένος εν γαστρί έξει και τέξεται υιόν και καλέσουσιν το όνομα αυτού Εμμανουήλ ο εστίν μεθερμηνευόμενον μεθ ημών ο θεός».
(1:22-23)

Σχόλιο: Είναι μια φράση που επαναλαμβάνεται συχνά. «ίνα πληρωθή», δηλαδή για να εκπληρωθεί, με σκοπό να εκπληρωθεί. Κάτι γίνεται στην Κ. Διαθήκη «ίνα πληρωθή» κάτι από την Π. Διαθήκη.

Υποτίθεται ότι εδώ εκπληρώνεται η «προφητεία» για την γέννηση του «Μεσσία» από την Παρθένο. Στο βιβλίο του «Ησαΐα» η σχετική ρήση αναφέρεται διαφορετικά. «δια τούτο δώσει Κύριος αυτός **υμίν** σημείον· “ιδού η παρθένος εν γαστρί έξει και τέξεται υιόν και **καλέσεις** το όνομα αυτού Εμμανουήλ”» (7:14).

Ο συγγραφέας του ευαγγελίου καταφεύγει σε παραχάραξη, για να κάνει την ρήση να μοιάζει «προφητική» και ότι εκπληρώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού. Για αυτό παραλείπει να δείξει ότι πρόκειται περί σημείου που υποτίθεται ότι δίνει ο θεός στον βασιλιά Άχαζ. Το σημείο λοιπόν, δίδεται για τον Άχαζ και αφορά την εποχή εκείνη, και όχι κάποια μελλοντική. Αυτό πιστοποιείται και από το ρήμα «**καλέσεις**», το οποίο μετατρέπεται σε «**καλέσουσιν**» ακριβώς για τον προαναφερθέντα λόγο. Επίσης, η μόνη και τελευταία φορά που αναφέρεται το όνομα «Εμμανουήλ» είναι στο συγκεκριμένο σημείο. Όπως αναφέρει παρακάτω ο ίδιος συγγραφέας (και όπως μαρτυρά ολόκληρη η Καινή Διαθήκη), το δοθέν όνομα είναι «Ιησούς».

Στην πραγματικότητα, ο Θεός έδωσε το σημείο στον Άχαζ που κινδύνευε από την συμμαχία δύο βασιλέων. Δεν θα είχε κανένα νόημα αν το σημείο εκπληρώνονταν αιώνες μετά. Στους επόμενους δύο στίχους του Ησαΐα, αναφέρεται: «*βούτυρον και μέλι φάγεται πριν η γνώναι αυτόν η προελέσθαι πονηρά εκλέξεται το αγαθόν, διότι πριν η γνώναι το παιδίον αγαθόν η κακόν απειθεί πονηρία του εκλέξασθαι το αγαθόν και καταλειφθήσεται η γη ην συ φοβή από προσώπου των δυο βασιλέων*».

Το σημείο δεν είναι ότι θα γεννήσει μια παρθένα. Άλλωστε υπάρχουν ισχυρές αμφιβολίες για την μετάφραση της λέξης. Αλλά και η λέξη «παρθένα», δεν είχε αυστηρά την έννοια την σημερινή. Σήμαινε επίσης την «κόρη, κορίτσι, κοπέλα», αλλά και την «μνηστή τινός», την «άγαμο γυνή» (Λεξικό της όλης ελληνικής γλώσσας, Δ. Δημητράκος, τ. ΙΑ, σ. 5549). Το σημείο είναι ότι μέχρι να γεννήσει η κοπέλα (την οποία την έχουν μπροστά τους -λέγει «ιδού»), πριν μάθει το παιδί να διακρίνει το καλό από το κακό, η εχθρική συμμαχία θα έχει διαλυθεί.

2. ούτως γαρ γέγραπται δια του προφήτου· «και συ Βηθλεέμ γη Ιούδα ουδαμώς ελαχίστη ει εν τοις ηγεμόσιν Ιούδα· εκ σου γαρ εξελεύσεται ηγούμενος όστις ποιμάνει τον λαόν μου τον Ισραήλ».

(2:5-6).

Σχόλιο: Εδώ, υποτίθεται ότι δίδεται η καταγωγή του «Μεσσία» των Χριστιανών. Όμως στο βιβλίο «Μιχαίας» αναφέρονται διαφορετικά πράγματα...

*και συ Βηθλεέμ **οίκος του Εφραθά** **ολιγοστός ει του είναι εν χιλιάσιν Ιούδα** εκ σου μοί εξελεύσεται του είναι **εις άρχοντα εν τω Ισραήλ** και αι έξοδοι αυτού απ' αρχής εξ ημερών αιώνος.*

(5:1)

Είναι φανερό ότι ο Μιχαίας απευθύνεται σε κάποιον άνθρωπο με το όνομα Βηθλεέμ, που ανήκει στην οικογένεια του Εφραθά. Το ότι πρόκειται για άνθρωπο και όχι για τόπο-περιοχή, γίνεται φανερό από την συνέχεια που αναφέρεται σε «χιλιάσιν». Είναι όμως κάτι που δεν αναφέρει σκόπιμα. Όπως αναφέρει και ο Π. Τρεμπέλας στο «Υπόμνημα εις τον κατά Ματθαίον ευαγγέλιο», «εκάστη φυλή εν τω Ισραήλ διηρείτο εις χιλιάδας ή συγγενείας» (σ. 44). Εφόσον το «χιλιάσιν» είναι διαίρεση φυλής, επομένως σε ανθρώπους αναφέρεται. Ο Μιχαίας μας λέει ότι από τον Βηθλεέμ, που ανήκει στην οικογένεια του Εφραθά, ολιγοστός μεταξύ των συγγενειών του Ιούδα, από αυτόν θα γεννηθεί κάποιος που θα είναι άρχοντας στον Ισραήλ. Ο πονηρός συγγραφέας του ευαγγελίου, μετατρέπει τον «οίκο» σε «γη», και παρουσιάζει τον Βηθλεέμ ως τόπο, εκμεταλλευόμενος το γεγονός ότι η Εφραθά είναι μια διαφορετική ονομασία της Βηθλεέμ (Ιησούς του Ναυή, 15:59).

Στην συνέχεια του κεφαλαίου, ο Μιχαίας δίνει επιπλέον στοιχεία για τον άρχοντα αυτόν που δεν ταιριάζουν στον Ιησού. Δηλαδή, το αναφερόμενο πρόσωπο θα συσπειρώσει τον Ισραήλ (στ. 2), θα ποιμάνει τον Ισραήλ με την δύναμη του θεού

και θα τον δοξάσει σε όλη την γη (στ. 3), θα φέρει την ειρήνη στον Ισραήλ κατανικώντας τους Ασύριους (στ. 4-5). Στον στίχο 8 αναφέρεται ότι «*υψωθήσεται η χειρ σου επί τους θλίβοντας σε και πάντες οι εχθροί σου εξολεθρευθήσονται*».

Όπως γίνεται φανερό, αυτό το πρόσωπο θα είναι ένας στρατηλάτης με μεγάλη στρατιωτική ισχύ και πιθανότατα αναφέρεται στον «Μεσσία» που αναμένουν οι Εβραίοι.

*3. και ην εκεί έως της τελευτής Ηρώδου ίνα πληρωθή το ρηθέν υπό Κυρίου δια του προφήτου λέγοντος «εξ Αιγύπτου εκάλεσα τον υιόν μου»
(2:15)*

Σχόλιο: Υποτίθεται ότι έχουμε «προφητεία» που αναφέρει ότι ο «Μεσσίας» θα πάει στην Αίγυπτο και ότι θα κληθεί από εκεί. Σύμφωνα με την ευαγγελική διήγηση, ο Ιωσήφ με την Μαρία και το παιδί κατέφυγαν στην Αίγυπτο για να σωθούν από τον Ηρώδη. Σύμφωνα βέβαια με τον «Λουκά», δεν κινδύνευαν από τον Ηρώδη. Μάλιστα είχαν παρουσιαστεί στον Ναό στην Ιερουσαλήμ, για την καθιερωμένη θυσία περί του καθαρισμού αλλά και για την περιτομή του βρέφους. Στον «Ωσηέ», αναφέρεται κάτι τελείως διαφορετικό. «*διότι νήπιος Ισραήλ και εγώ ηγάπησα αυτόν και εξ Αιγύπτου μετεκάλεσα τα τέκνα αυτού*» (11:1).

*4. τότε επληρώθη το ρηθέν δια Ιερεμίου του προφήτου λέγοντος· «φωνή εν Ραμά ηκούσθη κλαυθμός και οδυρμός πολύς· Ραχήλ κλαίουσα τα τέκνα αυτής και ουκ ήθελεν παρακληθήναι ότι ουκ εισί.
(2:17-18)*

Σχόλιο: Υποτίθεται ότι εδώ προφητεύεται η δολοφονία των νηπίων από τον Ηρώδη, κάτι που μόνο στο «κατά Ματθαίον» αναφέρεται και πουθενά αλλού. Αλλά τί αναφέρεται στην πραγματικότητα στο βιβλίο «Ιερεμίας»; Το χωρίο είναι ειλημμένο από το κεφάλαιο 38. Το κεφάλαιο είναι παρηγορητικό για τον Ισραήλ και ξεκινά έτσι: «*εν τω χρόνω εκείνω είπεν Κύριος έσομαι εις θεόν τω γένει Ισραήλ και αυτοί έσονται μοι εις λαόν*» (στ. 1). Εκεί περιγράφεται πως ο Θεός θα συνάξει τους διασκορπισμένους του λαού του, θα ανοικοδομήσει την Ιερουσαλήμ, θα δώσει καρποφορία και πλούτο και με αυτόν τον τρόπο θα μετατρέψει την στενοχωρία σε ευρυχωρία (στ. 2-14).

Ας προσέξουμε τώρα: «ούτως εἶπεν Κύριος· φωνή ἐν Ραμὰ ηκούσθη θρήνου και κλαυθμού και οδυρμού· Ραχήλ αποκλαιομένη ουκ ἠθέλεν παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υιοῖς αὐτῆς ὅτι ουκ εἰσὶν» (στ. 15).

Ο Θεός λέει στον Ιερεμία ὅτι παρ' ὅλα τα θετικά μηνύματα που υπόσχεται ἀπὸ ἐδῶ και στο ἐξῆς, ο λαός εξακολουθεῖ να θρηνεῖ. Η Ραχήλ, ἦταν η δεύτερη σύζυγος του Ιακώβ. Ο Ιακώβ ἦταν ἕνας ἀπὸ τους πατριάρχες των Εβραίων. Συνεπώς, με το ὄνομα «Ραχήλ» υπονοεῖται ο λαός. Ο λαός θρηνεῖ για τα παιδιά του, διότι δεν υπάρχουν. Πού αναφέρεται; Ὅτι εἶναι νεκρά; Ὁχι. Ἀλλά ὅτι εἶναι διασκορπισμένα στους ἐχθρούς! Και αὐτό γίνεται κατανοητό ἀπὸ την συνέχεια. «ούτως εἶπεν Κύριος· διαλιπέτω η φωνή σου ἀπὸ κλαυθμού και οι οφθαλμοί σου ἀπὸ δακρύων σου ὅτι ἐστὶν μισθός τοῖς σοῖς ἔργοις και ἐπιστρέψουσιν ἐκ γῆς ἐχθρῶν μόνιμον τοῖς σοῖς τέκνοις» (στ. 16-17). Τα τέκνα για τα οποία θρηνεῖ η Ραχήλ, εἶναι τέκνα ζωντανά τα οποία θα ἐπιστρέψουν μόνιμα.

5. και ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ ὅπως πληρωθῆ το ρηθέν δια των προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

(2:23)

Σχόλιο: Η ρήση δεν υπάρχει πουθενά σε κανέναν «προφήτη». Μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι δεν εἶναι σε κάποιο γραπτό διότι χαρακτηρίζεται ως «ρηθέν». Η πληροφορία ὁμως εἶναι ελαχίστης σημασίας, και δεν θα μπορούσε να διατηρεῖται στην μνήμη του λαού, των νομοδιδασκάλων ἢ του ιερατείου. Οι Εβραῖοι πράγματι, εἶχαν πέρα ἀπὸ τις γραφές τους, και την προφορική παράδοση. Σε αὐτὴν διασώζονταν διάφορα τελετουργικά και συνήθειές τους ὅπως ο τρόπος τέλεσης του Πάσχα. Μετά τον διασκορπισμό τους, αὐτά καταγράφτηκαν ἀπὸ φόβο μη τυχῶν και ξεχαστοῦν (Ταλμούδ). Ὡς τότε ὁμως, διατηροῦνταν στις πατροπαράδοτες θρησκευτικές τους συνήθειες. Μια ἄλλη παρατήρηση που μπορεί να κάνει κανεῖς, εἶναι ὅτι η λέξη «ρηθέν», δεν παραπέμπει πάντα σε κάτι προφορικό. Στο ἴδιο εὐαγγέλιο, ως «ρηθέν» χαρακτηρίζεται και το γραπτό («Κατὰ Ματθαίου», 4:14, σε σύγκριση με το «Ἡσαίας», 9:1).

6. οὗτος γὰρ ἐστὶν ο ρηθεὶς δια Ἡσαΐου του προφήτου λέγοντος· «φωνη βοῶντος ἐν τη ἐρήμῳ· ετοιμάσατε την οδὸν Κυρίου ευθείας ποιείτε τας τρίβους αὐτοῦ»

(3:3)

Σχόλιο: Υποτίθεται ότι εδώ «προφητεύεται» ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, που καλείται και «Πρόδρομος», διότι προετοίμασε την οδό για τον «Μεσσία». Στην πραγματικότητα, δεν προφητεύεται κάποιο πρόσωπο. Ούτε αναφέρεται σε κάποια μελλοντική εποχή. Το κήρυγμα του Ησαΐα είναι απευθείας προς το ιερατείο και τον λαό του καιρού του: *«παρακαλείτε παρακαλείτε τον λαόν μου λέγει ο θεός· ιερείς λαλήσατε εις την καρδίαν Ιερουσαλήμ παρακαλέσατε αυτήν ότι επλήσθη η ταπείνωσις αυτής λέλυται αυτής η αμαρτία ότι εδέξατο εκ χειρός Κυρίου διπλά τα αμαρτήματα αυτής· φωνή βοώντος εν τη ερήμω ετοιμάσατε την οδόν Κυρίου ευθείας ποιείτε τας τρίβους του θεού ημών»* (40:1-3).

7. και καταλιπών την Ναζάρα ελθών κατώκησεν εις Καφαρναούμ την παραθαλασσίαν εν ορίοις Ζαβουλών και Νεφθαλίμ ίνα πληρωθή το ρηθέν δια Ησαίου του προφήτου λέγοντος· «γη Ζαβουλών και γη Νεφθαλίμ οδόν θαλάσσης πέραν του Ιορδάνου Γαλιλαία των εθνών· ο λαός ο καθήμενος εν σκότει φως είδεν μέγα και τοις καθημένοις εν χώρα και σκιά θανάτου φως ανέτειλεν αυτοίς».

(4:13-16)

Σχόλιο: Το χωρίο του «Ησαΐα» δεν αναφέρεται στον Ιησού. Και ο λόγος είναι διότι αυτές οι περιοχές θα ελευθερωθούν από τους δυνάστες τους (στ. 3). Για αυτό θα ανατείλει φως σε αυτούς. Στους επόμενους στίχους που συνδέονται με αυτά, αναφέρεται ότι θα γεννηθεί ένα παιδί. Θα είναι ισχυρός πολεμιστής και βασιλιάς που θα καθίσει στον θρόνο Δαβίδ. Θα έχει εξουσία, θα ονομαστεί «αγγελιαφόρος μεγάλης βουλής» (προφανώς, επειδή θα φέρει εις πέρας την βουλή του θεού), θα φέρει ειρήνη και για αυτό θα ονομαστεί και «άρχοντας της ειρήνης» (στ. 3-6). Ο Ησαΐας δεν αποδίδει το «φως» σε κάποια μετάβαση του «Μεσσία» από την Ναζαρέτ στην Καπερναούμ. Το αποδίδει στην ελευθερία που θα δώσει το παιδί που θα γεννηθεί, απαλλάσσοντας τους κατοίκους από τους εχθρούς τους.

8. όπως πληρωθή το ρηθέν δια Ησαίου του προφήτου λέγοντος· «αυτός τας ασθενείας ημών έλαβεν και τας νόσους εβάστασεν».

(8:17)

Σχόλιο: Αυτό είναι παρμένο από το κεφάλαιο 53 του βιβλίου «Ησαΐας», που για τους χριστιανούς αναφέρεται στον «Πάσχοντα Μεσσία». Όπως όμως ήδη είδαμε, αυτό είναι άγνωστο στην ιουδαϊκή παράδοση. Στην πραγματικότητα, εκεί δηλώνονται τα παθήματα του λαού Ισραήλ. Σε πολλά σημεία του ίδιου βιβλίου, ο

λαός καλείται «παις», δηλαδή «δούλος» (Ησαΐας 42: 1-4, 8-9 & 44:1-5, 21-23). Το νόημα αρχίζει από το κεφάλαιο 52. Εκεί, στον στ. 13, αναφέρεται στον λαό του («παις»), που εξαιτίας των αμαρτιών πάσχει και υποφέρει. Ο Θεός υπόσχεται να τον καταστήσει ένδοξο, και επειδή πολλοί είναι εκείνοι που απιστούν στο κήρυγμα του Ησαΐα (κεφ. 53, στ. 1), εκείνος μιλάει μεταφορικά για τα παθήματα και την ανάσταση ενός «δούλου».

9. ούτος εστίν περί ου γέγραπται· «ιδού εγώ αποστέλλω τον αγγελόν μου προ προσώπου σου ος κατασκευάσει την οδόν σου εμπροσθέν σου».
(11:10)

Σχόλιο: Άλλη μια ρήση που υποτίθεται ότι «προφητεύει» τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Είναι γραμμένη στο βιβλίο «Μαλαχίας». Ας δούμε τι γράφει: «ιδού εγώ εξαποστέλλω τον άγγελον μου και επιβλέψεται οδόν προ προσώπου μου και εξαίφνης ήξει εις τον ναόν εαυτού Κύριος ον υμείς ζητείτε και ο άγγελος της διαθήκης ον υμείς θέλετε ιδού έρχεται λέγει Κύριος παντοκράτωρ» (3:1) .

Ο Μαλαχίας, λοιπόν, αναφέρεται σε δύο πρόσωπα. Στον Κύριο (τον Γιαχβέ) και στον άγγελο (αγγελιοφόρο) που θα στείλει ως πρόδρομό του. Ξαφνικά θα φτάσει στον Ναό του ο Γιαχβέ μαζί με τον αγγελιοφόρο του. Σημαντικές είναι και οι φράσεις «ον υμείς ζητείτε», «ον υμείς θέλετε». Ακόμα και αν δεχτούμε ότι Γιαχβέ είναι και ο Ιησούς (οι χριστιανοί έχουν γράψει ολόκληρες μελέτες στις οποίες υποστηρίζουν αυτήν την άποψη), πουθενά δεν φαίνεται ότι μπήκε στον Ναό της Ιερουσαλήμ μαζί με τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Μάλιστα, είναι σαφές από τα ευαγγέλια ότι ο Ιωάννης ήταν έξω από την Ιερουσαλήμ, στην έρημο, και όταν αργότερα συνελήφθη από τον Ηρώδη, εκτελέστηκε. Δεν ξανασυναντήθηκε με τον Ιησού, αφοτου τον βάπτισε. Επίσης, ο λαός δεν ζητούσε ούτε περίμενε τον Ιησού και τον «πρόδρομό» του. Οι περιγραφές δεν μοιάζουν σε κανένα σημείο με τις ευαγγελικές διηγήσεις. Παρατηρούμε και εδώ την μέθοδο της αποκοπής από τα συμφραζόμενα για να δοθεί ερμηνεία που να βολεύει.

10. ίνα πληρωθή το ρηθέν δια Ησαΐου του προφήτου λέγοντος· «ιδού ο παις μου ον ηρέτισα ο αγαπητός μου εις ον ευδόκησεν η ψυχή μου· θήσω το πνεύμα μου επ' αυτόν και κρίσιν τοις έθνεσιν απαγγέλει».
(12:17-18)

Σχόλιο: Στο βιβλίο «Ησαΐας» αναφέρεται ως εξής: «*Ιακώβ ο παις μου*

αντιλήμψομαι αυτού Ισραήλ ο εκλεκτός μου προσεδέξατο αυτόν η ψυχή μου· έδωκα το πνεύμα μου επ' αυτόν κρίσιν τοις έθνεσιν έξοισει» (42:1).

Δεν αναφέρεται σε κάποιον «Μεσσία», αλλά στον ίδιο τον λαό. «Ιακώβ ο παίς μου, Ισραήλ ο εκλεκτός μου». Γενικότερα, στο βιβλίο «Ησαΐας», από το κεφάλαιο 40 μέχρι το 66, απηχούν ιδέες περί παγκόσμιας κυριαρχίας του «εκλεκτού λαού» και επιβολής της συγκεκριμένης λατρείας του Γιαχβέ. Μέσω του «εκλεκτού λαού» θα επέλθει κρίση στα έθνη, σύμφωνα με το πνεύμα του Γιαχβέ που δόθηκε σε αυτούς. Ίσως στο μέλλον να παρουσιαστούν ανάλογα μέρη της Βίβλου που υποστηρίζουν Σιωνιστικές ιδέες.

11. και αναπληρούται αυτοίς η προφητεία Ησαΐου η λέγουσα· «ακοή ακούσετε και ου μη συνήτε και βλέποντες βλέπετε και ου μη ιδήτε· επαχύνθη γαρ η καρδιά του λαού τούτου και τοις ωσίν βαρέως ήκουσαν και τους οφθαλμούς αυτών εκάμμυσαν μήποτε ίδωσιν τοις οφθαλμοίς και τοις ωσίν ακούσωσιν και τη καρδιά συνώσιν και επιστρέψωσιν και ιάσομαι αυτούς».
(13:14-15)

Σχόλιο: Αν διαβάσουμε την αναφορά από το βιβλίο «Ησαΐας», διαπιστώνουμε ότι αυτά τα λόγια είναι για την εποχή του «Ησαΐα», καθώς λαμβάνει την εντολή να πάει να μιλήσει εκ μέρους του Γιαχβέ σε συγκεκριμένη εποχή και ανθρώπους. «ήκουσα της φωνής Κυρίου λέγοντος· “τίνα αποστείλω και τις πορεύεται προς τον λαόν τούτον”· και είπα· “ιδού ειμί εγώ απόστειλον με”· και είπεν· “πορεύθητι” και είπον “τω λαώ τούτω ακοή ακούσετε και ου μη συνήτε και βλέποντες βλέπετε και ου μη ιδήτε”» (6:8-9). Είναι μια απέλπιδα προσπάθεια από πλευράς χριστιανών, ώστε να δικαιολογηθεί βιβλικά η απόρριψη του Ιησού υπό των περισσοτέρων.

12. ταύτα πάντα ελάλησεν ο Ιησούς εν παραβολαίς τοις όχλοις και χωρίς παραβολής ουδέν ελάλει αυτοίς όπως πληρωθή το ρηθέν δια του προφήτου λέγοντος· «ανοίξω εν παραβολαίς το στόμα μου ερεύξομαι κεκρυμμένα από καταβολής κόσμου».
(13:34-35)

Σχόλιο: Υποτίθεται ότι ο «Μεσσίας» θα μιλούσε με παραβολές. Το χωρίο είναι παρμένο από τους Ψαλμούς, συγκεκριμένα από τον Ψαλμό 77. Ο συγγραφέας του δεν αναφέρεται σε κάποιον «Μεσσία» που θα μιλάει με παραβολές. Αναφέρεται στον εαυτό του. Τα κρυμμένα που θα πει, δεν είναι κρυμμένες αλήθειες από

«κτίσεως» κόσμου. Ούτε καν «κεκρυμμένα». Θα απαγγείλει ποιητικά όσα διηγούνταν οι πατέρες του για την ιστορία του λαού του: «ανοίξω εν παραβολαίς το στόμα μου· φθέγξομαι προβλήματα απ αρχής όσα ηκούσαμεν και έγνωμεν αυτά και οι πατέρες ημών διηγήσαντο ημιν· ουκ εκρύβη από των τέκνων αυτών εις γενεάν ετέραν απαγγέλλοντες τας αιnéσεις του Κυρίου και τας δυναστείας αυτού και τα θαυμάσια αυτού α εποίησεν» (77:2-4).

13. Και ότε ήγγισαν εις Ίεροσόλυμα και ήλθον εις Βηθφαγή πρόσ το Όρος των Ελαιών τότε ο Ιησούς απέστειλεν δύο μαθητάς λέγων αυτοίς· «Πορευθήτε εις την κώμην την απέναντι υμών και ευθέως ευρήσετε όνον δεδεμένη και πώλον μετ' αυτής· λύσαντες αγάγετέ μοι· και εάν τις υμίν είπη τι ερείτε ότι Ο Κύριος αυτών χρειαν έχει· ευθέως δε αποστελεί αυτούς». Τούτο δε όλον γέγονεν ίνα πληρωθή το ρηθέν δια του προφήτου λέγοντος· « Είπατε τη θυγατρί Σιών· Ιδού, ο βασιλεύς σου έρχεται σοι πραύς και επιβεβηκώς επί όνον και πώλον υιόν υποζυγίου.

(21:1-5)

Σχόλιο: Εδώ βλέπουμε τον συγγραφέα να βάζει τον Ιησού να λέει στους μαθητές του να πάνε και να του φέρουν μια όνο και το πουλάρι της, προκειμένου να κάτσει πάνω τους(!) και μπαίνοντας στην Ιερουσαλήμ να εκπληρωθεί η ρήση που βρίσκεται στο βιβλίο «Ζαχαρίας». Σε αυτό το σημείο φαίνεται πολύ καθαρά πως εργάζονται οι ερμηνευτές «προφητειών». Αφού κάτι είναι γραμμένο, προσπαθούμε να το μιμηθούμε για να το «εκπληρώσουμε». Και ό,τι δεν μας βολεύει, το κόβουμε. Ο «ιερός» απατεώνας φρόντισε να αποκόψει τις επόμενες φράσεις, διότι δεν ταιριάζουν στον Ιησού: «Χαίρε σφόδρα θυγάτερ Σιών· κήρυσσε θυγάτερ Ιερουσαλήμ· Ιδού ο βασιλεύς σου έρχεται σοι δίκαιος και σώζων· αυτός πραύς και επιβεβηκώς επι υποζύγιον και πώλον νέον και εξολεθρεύσει άρματα εξ Εφραίμ και ίππον εξ Ιερουσαλήμ και εξολεθρεύθησεται τόξον πολεμικόν και πλήθος και ειρήνη εξ εθνών και κατάρξει υδάτων έως θαλάσσης και ποταμών διεκβολάς γης» (Ζαχαρίας, 9:9-10).

Στο εν λόγω βιβλίο, λοιπόν, δίδονται ορισμένα χαρακτηριστικά. Ο ευαγγελιστής γράφει μόνο αυτό που ταιριάζει με την διήγησή του. Ό,τι του είναι άχρηστο, το αφαιρεί. Θα εξολεθρεύσει τα άρματα από τον Εφραίμ (εννοεί την ορεινή περιοχή που κατοικούσε αυτή η φυλή του Ισραήλ), τον ίππο από την Ιερουσαλήμ και το πολεμικό τόξο. Θα φέρει ειρήνη και θα εξουσιάσει σε όλη την γη. Αυτό δεν εκπληρώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού. Όχι μόνο δεν έφερε ειρήνη, αλλά η ιστορία

κατάγραψε πλήθος εξεγέρσεων κατά των Ρωμαίων που όλες πνίγηκαν στο αίμα.

14. λέγει αυτοίς ο Ιησούς· ουδέποτε ανέγνωτε εν ταις γραφαίς· «λίθον ον απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες ούτος εγενήθη εις κεφαλήν γωνίας· παρά Κυρίου εγένετο αύτη και εστίν θαυμαστή εν οφθαλμοίς ημών.

(21:42)

Σχόλιο: Ο ευαγγελιστής προσπαθεί να δικαιολογήσει βιβλικά την απόρριψη του Ιησού από το ιουδαϊκό ιερατείο ως «Μεσσία». Ο Ιησούς παραλληλίζεται με λίθο που αποδοκίμασαν οι «οικοδόμοι», δηλαδή το ιερατείο. Και όμως, έγινε θεμέλιος λίθος μιας νέας οικοδομής, της χριστιανικής.

Αυτό αναφέρεται σε τρεις περιπτώσεις. Στον Ψαλμό 117, στ. 22-23, όπου ο συγγραφέας ευχαριστεί τον Θεό για προσωπικά του θέματα. Φαίνεται ότι ο Θεός τον εισάκουσε και του απάντησε σώζοντάς τον από δύσκολες και δυσάρεστες καταστάσεις: «εξομολογήσομαι σοι ότι επήκουσάς μου και εγένου μοι εις σωτηρίαν· λίθον ον απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες ούτος εγενήθη εις κεφαλήν γωνίας» (στ. 21-22). Θα ήταν αποδοκιμασμένος και ο Θεός θα τον εξύψωσε.

Άλλη περίπτωση, είναι στο βιβλίο «Ησαΐας» στο κεφάλαιο 8. Δεν αναφέρονται οι στίχοι αυτολεξεί, αλλά υπάρχει παρόμοιο νόημα. Εκεί λέει ότι όποιος πιστεύει στον Γιαχβέ, θα είναι για αυτόν αγίασμα και όχι λίθος προσκόμματος. Και το λέει για τον λαό του καιρού του, που αντί να ελπίζει στον θεό του, έλπιζε στην βοήθεια αλλοεθνών και αλλόθρησκων.

Στην τρίτη περίπτωση, η αναφορά είναι από το ίδιο βιβλίο, κεφάλαιο 28. Εκεί, ο Θεός απευθύνεται στον λαό του, ελέγχοντάς τον για την ηθική του κατάπτωση. Ο λίθος που αναφέρεται εκεί, είναι τα διατάγματα του Γιαχβέ στα οποία πρέπει να επιστρέψουν.

15. τότε επληρώθη το ρηθέν δια Ιερεμίου του προφήτου λέγοντος· «και έλαβον τα τριάκοντα αργύρια την τιμήν του τετιμημένου ον ετιμήσαντο από υιών Ισραήλ και έδωκαν αυτά εις τον αγρόν του κεραμέως καθά συνέταξεν μοι Κύριος.

(27:9-10)

Σχόλιο: Εδώ υποτίθεται ότι υπάρχει εκπλήρωση της προφητείας που έλεγε ότι ο «Μεσσίας» θα προδίδονταν για τριάντα αργύρια. Η ρήση δεν βρίσκεται πουθενά

στο βιβλίο «Ιερεμίας», αλλά στο βιβλίο «Ζαχαρίας»: «και ερώ προς αυτούς· “ει καλόν ενώπιον υμών εστίν δότε στήσαντες τον μισθόν μου η απείρασθε” και έστησαν τον μισθόν μου τριάκοντα αργυρούς· και είπεν Κύριος προς με· “κάθες αυτούς εις το χωνευτήριον και σκέψαι ει δόκιμον εστίν ον τρόπον εδοκιμάσθην υπέρ αυτών”· και έλαβον τους τριάκοντα αργυρούς και ενέβαλον αυτούς εις τον οίκον Κυρίου εις το χωνευτήριον» (11:12-13).

Στο βιβλίο «Ζαχαρίας» αναφέρονται τα τριάντα αργύρια. Ο Κύριος λέει σε αυτόν που τα έλαβε (προφανώς στον Ζαχαρία) να τα βάλει στο χωνευτήριο του Ναού. Ο συγγραφέας του ευαγγελίου όμως, παραποιώντας την ρήση, γράφει ότι τα χρήματα δόθηκαν στον αργό του Κεραμέως. Προφανώς, για να ταιριάζει με την διήγησή του.

Για τους επόμενους τρεις ευαγγελιστές, δεν θα σχολιαστούν χωρία που ήδη έχουν σχολιαστεί για το «κατά Ματθαίον».

Κατά Μάρκον

Σύμφωνα με τους ειδικούς επιστήμονες, είναι το πρώτο ευαγγέλιο που γράφεται. Παραθέτει ελάχιστα από την Π. Διαθήκη και δίνει βαρύτητα στις «πράξεις» του Ιησού και λιγότερο στην διδασκαλία, τονίζοντας την δυναμικότητα του Ιησού.

1. Ότι γέγραπται· «Πατάξω τον ποιμένα και διασκορπισθήσεται τα πρόβατα».
(14:27)

Σχόλιο: Το χωρίο βρίσκεται στο βιβλίο «Ζαχαρίας» αλλά λέει διαφορετικά πράγματα: «Ρομφαία εξεγέρθητι επί τους ποιμένας μου και επ’ άνδρα πολίτην μου λέγει Κύριος παντοκράτωρ· πατάξατε τους ποιμένας και εκσπάσατε τα πρόβατα και επάξω την χείρα μου επί τους ποιμένας» (13:7).

Αν διαβάσετε το κεφάλαιο, θα δείτε ότι αναφέρεται στην κρίση του Γιαχβέ που θα κάνει σε όλη την γη. Είναι η ημέρα της παγκόσμιας επιβολής της λατρείας του σε μια «αποστατημένη» ανθρωπότητα. Μέσα στην κρίση που θα κάνει, θα την «πληρώσουν» και οι ποιμένες, διότι δεν καθοδήγησαν σωστά τα πρόβατα. Και στην συνέχεια αναφέρεται ότι το ένα τρίτο της γης θα «σωθεί», αφού πρώτα όμως δοκιμαστεί δια πυρός.

2. Και επληρώθη η Γραφή η λέγουσα, «και μετά ανόμων ελογίσθη».
(15:28)

Σχόλιο: Αυτό βρίσκεται στο κεφάλαιο 53 του βιβλίου «Ησαΐας». Έχει εξηγηθεί στα προηγούμενα ότι είναι παρερμηνεία Χριστιανική. Ο «Μεσσίας» κατά την Ιουδαϊκή παράδοση ποτέ δεν θα λογίζονταν με τους ανόμους. Διότι θα εμφανίζονταν ισχυρός και δυνατός. Η δε διάκριση σε δύο «παρουσίες» κατά τις οποίες στην πρώτη μεν ήρθε άδοξα και στην δεύτερη θα έρθει «ένδοξα», είναι χριστιανική εφεύρεση. Η Παλαιά Διαθήκη σε μία «παρουσία» αναφέρεται πάντα. Και αυτή, ένδοξη και δυναμική.

Κατά Λουκάν

Ο συγγραφέας του βασίζεται εν μέρει στο «κατά Μάρκον», εν μέρει στο «Κατά Ματθαίον», ενώ φαίνεται να συμπεριλαμβάνει παραδόσεις που δεν υπάρχουν στους προηγούμενους.

1. Και απεδόθη αυτώ βιβλίον Ησαΐου του προφήτου και αναπτύξας το βιβλίον εύρεν τον τόπον ου ην γεγραμμένον· «Πνεύμα Κυρίου επ' εμέ ου ένεκεν έχρισέ με ευαγγελίζεσθαι πτωχοίς· απέσταλκέν με ιάσασθαι τους συντετριμμένους την καρδίαν, κηρύξαι αιχμαλώτοις άφεσιν και τυφλοίς ανάβλεψιν· αποστείλαι τεθραυσμένους εν αφέσει· κηρύξαι ενιαυτόν Κυρίου δεκτόν». Και πτύξας το βιβλίον αποδούς τω υπηρέτη εκάθισεν· και πάντων εν τη συναγωγή οι οφθαλμοί ήσαν ατενίζοντες αυτώ. Ηρξατο δε λέγειν προς αυτούς ότι σήμερον πεπλήρωται η γραφή αύτη εν τοις ωσίν υμών.

(4:17-21)

Σχόλιο: Η περικοπή βρίσκεται στο κεφάλαιο 61 του βιβλίου «Ησαΐας». Αν δούμε την συνέχεια, η περικοπή αναφέρεται στον λαό Ισραήλ. Η Σιών αναφέρεται ως «φύτευμα του Κυρίου», θα οικοδομηθούν οι ερημιές της σε πόλεις, οι αλλοεθνείς θα υπηρετούν τον λαό Ισραήλ, ενώ ο Ισραήλ θα είναι «ιερείς του Κυρίου», μεσίτες δηλαδή ανάμεσα στα έθνη και στον Θεό. Είναι ένα ακόμα κομμάτι που μιλά για την ανύψωση του Ισραήλ υπεράνω όλων των άλλων εθνών. Αυτά όμως δεν έγιναν. Κατά συνέπεια, άκυρη και αυτή η ρήση.

Κατά Ιωάννην

Είναι το τέταρτο χρονικά «κανονικό» ευαγγέλιο και δεν έχει σχέση με τα τρία προηγούμενα, καθώς περιλαμβάνει θεολογία περισσότερο ανεπτυγμένη. Ακόμα, είναι το πιο αντι-ιουδαϊκό ευαγγέλιο, και περιλαμβάνει πολλούς διαλόγους. Ειδικά στους διαλόγους όπου υπάρχει αντιδικία με τους Ιουδαίους, σε κανένα σημείο ο συγγραφέας του ευαγγελίου, δεν βάζει στο στόμα του Ιησού συγκεκριμένα

αποδεικτικά σημεία ότι πράγματι είναι ο αναμενόμενος (για τους Εβραίους) «Μεσσίας». Αντί αυτού, τον βάζει να λέει γενικόλογα πράγματα, ενώ θα έπρεπε να μιλήσει πολύ συγκεκριμένα, αν ήθελε να τους πείσει για να σωθούν.

Για παράδειγμα, στον διάλογο του Ιησού με τους Σαμαρείτες (4:7-34), ο Ιησούς δεν αναφέρει κανένα χωρίο από την Πεντάτευχο (εφόσον μόνο την Πεντάτευχο θεωρούσαν έγκυρη) για να τους πείσει για την «μεσσιανικότητα» του, ενώ υποτίθεται ότι ο Μωυσής είχε πει πολλά. Πείθονται αρχικά από την μαρτυρία της γυναίκός επειδή ο Ιησούς της είπε το παρελθόν της, και επειδή άκουσαν οι ίδιοι τον Ιησού, χωρίς ωστόσο να αναφέρει ο ευαγγελιστής τι άκουσαν.

Σε άλλον δημόσιο διάλογο μεταξύ Ιησού και Ιουδαίων (5:17-47), δεν αναφέρει τίποτα συγκεκριμένο από τις Γραφές, παρά τους λέει ότι ο Μωυσής έγραψε για εκείνον, τα διαβάζουν εκείνοι μεν, αλλά δεν θέλουν να πάνε στον «Μεσσία». Και ο λόγος είναι η αγάπη τους για την πρωτοκαθεδρία.

Αλλού, πάλι δημοσίως (6:22-71), τον ρωτούν καλοπροαίρετα, τι πρέπει να κάνουν για να εργάζονται τα έργα του Θεού. Και ο Ιησούς τους λέει ότι πρέπει να πιστεύουν σε εκείνον που απέστειλε. Και απόλυτα λογικά, του ζητούν κάποιο σημάδι ότι πράγματι είναι από τον Θεό. Αντί να αρχίσει να τους διδάσκει από την Παλαιά Διαθήκη για τον «Μεσσία» και να αποδεικνύει ότι αυτά εκπληρώνονται ένα προς ένα στο πρόσωπό του, τους είπε ότι είναι ο «άρτος της ζωής» και ότι θα πρέπει να φάνε το σώμα του και να πιούν το αίμα του για να έχουν αιώνια ζωή, χωρίς να τους διευκρινίζει τι εννοεί. Το αποτέλεσμα ήταν να σκανδαλιστούν και να φύγουν.

Ούτε μία ρήση και στο επόμενο κεφάλαιο του ευαγγελίου, όπου πάλι έχουμε δημόσια αντιπαράθεση Ιησού-Ιουδαίων. Τα ίδια και στο μεθεπόμενο. Καμία βιβλική μαρτυρία μπροστά στους νομοδιδασκάλους των Ιουδαίων, παρά μόνο κατηγορίες ότι δεν καταλαβαίνουν επειδή είναι «τέκνα του διαβόλου».

Αν οι διάλογοι ήταν αληθινοί, θα έπρεπε να εξηγούνται όλα τα σχετικά θέματα από τον Ιησού, και θα ήταν πραγματικά μια πολύ μεγάλη ευλογία τόσο για το ακροατήριό του όσο και για μας τους αναγνώστες σήμερα αλλά και σε κάθε εποχή.

1. Εμνήσθησαν δε οι μαθηταί αυτού ότι γεγραμμένον εστίν· «Ο ζήλος του οίκου σου κατέφαγεν με».

(2:17)

Σχόλιο: Με αυτήν την ρήση δικαιολογείται από τον άγνωστο συντάκτη του ευαγγελίου η φασαρία του Ιησού στον Ναό. Αποδίδεται στον Δαβίδ, και είναι λόγια του Ψαλμού 68, στ. 10. Ο συντάκτης του Ψαλμού αναφέρεται σε προβλήματα, θλίψεις και δυσκολίες εξαιτίας της πίστης στον Γιαχβέ, τόσο από τον κοινωνικό περίγυρο όσο και από το συγγενικό περιβάλλον. Η αιτία για όλα αυτά, είναι ο ζήλος υπέρ του Γιαχβέ που ο κόσμος δεν μπορεί να καταλάβει. Υπάρχουν λόγοι όμως που δεν μας επιτρέπουν να εφαρμόσουμε αυτά τα λόγια στον υποτιθέμενο «βίο» του Ιησού, όπως περιγράφεται στα ευαγγέλια. Τουλάχιστον, όχι σύμφωνα με το συγκεκριμένο ευαγγέλιο όπου σε κάποιο σημείο αναφέρεται ότι ήθελαν να τον κάνουν βασιλέα τους (6:15).

«εξέλιπον οι οφθαλμοί μου από του ελπίζειν επί τον θεόν μου» (στ. 4). Ο Ιησούς, ακόμα και κατά την ανθρώπινη φύση του (όπως λένε οι θεολόγοι), σε καμία των περιπτώσεων δεν «κουράστηκε» ελπίζοντας στον Θεό. Διότι ο ίδιος δίδαξε την επιμονή στην προσευχή σε πλείστα όσα σημεία των ευαγγελίων.

Επίσης, στον στίχο 6 αναφέρεται, *«ο θεός σου έγνωσ την αφροσύνην μου και αι πλημμέλειαι μου από σου ουκ εκρύβησαν»*. Δηλαδή, ούτε άφρων θα μπορούσε να είναι ο Ιησούς, ούτε πλημμελήματα να είχε διαπράξει, διαφορετικά θα ήταν άκυρη η «σωτηρία». Ενώ παρακάτω, αντί να «αγαπά» τους εχθρούς του, τους καταριέται.

2. Εάν τις διψά ερχέσθω προς με και πινέτω· ο πιστεύων εις εμέ καθώς είπεν η γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος· τούτο δε είπεν περί του πνεύματος ου έμελλον λαμβάνειν οι πιστεύοντες εις αυτόν.

(7:37-39)

Σχόλιο: Στην Βίβλο υπάρχουν χωρία που παρουσιάζουν μεταφορικά την «σοφία» ως πηγές υδάτων. Πουθενά όμως δεν αναφέρεται ότι θα ρεύσουν από την κοιλιά του πιστού νερά, εξαιτίας της λήψεως του Αγίου Πνεύματος.

3. Ου περί πάντων υμών λέγω· εγώ οίδα ους εξελεξάμην· αλλ' ίνα η γραφή πληρωθή, «Ο τρώγων μετ' εμού τον άρτον επήρην επ' εμέ την πτέρναν αυτού».

(13:18)

Σχόλιο: Αυτό το σημείο είναι πάρα πολύ σημαντικό, διότι αποκαλύπτει πολλά πράγματα για την θεωρία του «προκαθορισμού» την οποία αποδεχόταν ο

συγγραφέας αυτού του ευαγγελίου. Αυτό προκύπτει και από άλλα χωρία που θα παρουσιάσουμε παρακάτω. Στο συγκεκριμένο, ο «Ιησούς» είναι ξεκάθαρος ότι ενώ γνωρίζει αυτούς που διάλεξε, θα υπάρχει κάποιος που δεν θα τηρήσει ως τέλους την διδασκαλία.

Προσέξτε πως δικαιολογεί την εκλογή του «προδότη» του: «**Ίνα** η γραφή πληρωθή». Με σκοπό, δηλαδή, να εκπληρωθεί η Γραφή. Στο ερώτημα δηλαδή, γιατί διάλεξε τον Ιούδα που εξ αρχής γνώριζε ότι θα τον πρόδιδε, η απάντηση είναι, «**Ίνα** η γραφή πληρωθή».

Σε άλλο σημείο αναφέρει: «*Ους δέδωκάς μοι εφύλαξα και ουδείς εξ αυτών απώλετο ει μη ο υιός της απωλείας ίνα η γραφή πληρωθή*» (17:12). «*Ουκ εγώ υμάς τους δώδεκα εξελεξάμην και εξ υμών εις διάβολος εστίν· έλεγεν δε τον Ιούδαν Σίμωνος Ισκαριώτην· ούτος γαρ ήμελλεν αυτόν παραδιδόναι εις ων εκ των δώδεκα*» (6:70-71).

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι ενώ οι άλλοι τρεις ευαγγελιστές λένε ότι ο Ιούδας έγινε προδότης (άρα, δεν ήταν εξ αρχής), ο συγκεκριμένος ευαγγελιστής λέει ότι ο Ιούδας είναι διάβολος, δεν έγινε στην συνέχεια. Και το λέει πριν αρχίσει να εκδηλώνεται. Και αφού είναι «διάβολος», γιατί τον «διάλεξε»; Μα για να «εκπληρωθεί» η Γραφή!

4. Ίνα πληρωθή ο λόγος ο γεγραμμένος εν τω νόμω αυτών ότι «Εμίσησάν με δωρεάν».
(15:25)

Σχόλιο: Είναι από τον Ψαλμό 68 που είδαμε παραπάνω.

5. Ίνα η γραφή πληρωθή η λέγουσα· «Διεμερίσαντο τα ιμάτιά μου εαυτοίς και επί τον ιματισμόν μου έβαλον κλήρον».
(19:24)

Σχόλιο: Είναι από τον Ψαλμό 21, στ. 19. Υποτίθεται ότι περιγράφει τα πάθη του «Μεσσία» κατά τους χριστιανούς. Είναι η κλασική περίπτωση όπου αλλού αναφέρεται και αλλού αποδίδεται από τους χριστιανούς ερμηνευτές. Στον Ψαλμό αυτό, ο πάσχων παρακαλεί τον θεό του να τον σώσει. Αν εφαρμοστεί αυτό στον Ιησού, τότε σημαίνει ότι δεν ήρθε να πεθάνει οικειοθελώς για τις αμαρτίες μας, όπως ισχυρίζεται η θεολογία. Επίσης, στο τέλος αναφέρεται ότι ο θεός τον σώζει

εισακούγοντας τον. Αν εφαρμοστεί στον Ιησού, τότε δεν πέθανε, άρα οι πιστοί δεν έχουν «σωτηρία».

*6. Μετά τούτο ειδώς ο Ιησούς ότι πάντα ήδη τετέλεσται ίνα τελειωθή η γραφή λέγει «Διψώ». Σκεύος ουν έκειτο όξους μεστόν.
(19:28-29)*

Σχόλιο: Εδώ υποτίθεται ότι «εκπληρώνεται» η ρήση του Ψαλμού, «εις την διψαν μου εποτισαν με οξος» (68:22). Τον Ψαλμό τον έχουμε σχολιάσει ήδη. Απλά, εδώ θα προσθέσουμε τα όσα αναφέρονται στα υπόλοιπα τρία ευαγγέλια. Εδώ ο Ιησούς πίνει ξύδι και εκπληρώνεται η «προφητεία». Στο «Κατά Ματθαίον» του δίνουν να πιεί ξύδι με χολή, γεύεται λίγο και στην συνέχεια δεν ήθελε να πιεί. Στο «Κατά Μάρκον» του δίνουν κρασί με σμύρνα το οποίο δεν ήπια. Μετά, του έδωσαν ξύδι. Στο «Κατά Λουκάν» δεν αναφέρεται κάτι σχετικό. Μόνο ο συγγραφέας του «Κατά Ιωάννην» βλέπει «προφητεία».

*7. Εγένετο γαρ ταύτα ίνα η γραφή πληρωθή· «Οστούν ου συντριβήσεται αυτού».
(19:36)*

Σχόλιο: Η συγκεκριμένη γραφή αναφέρεται στον πασχαλινό αμνό που έσφαζαν οι Εβραίοι για το Πάσχα τους. Εδώ ο ευαγγελιστής εισάγει ένα δικό του θεολογικό τύπο, συνδυάζοντας τον «αμνό» με τον «Ιησού». Στο ίδιο ευαγγέλιο ο Ιησούς αναφέρεται ως «ο αμνός του Θεού» (1:29). Δεν έχουμε καμία εκπλήρωση ούτε εδώ, εφόσον δεν έχουμε «προφητεία».

*8. ετέρα γραφή λέγει· «Όψονται εις ον εξεκέντησαν».
(19:37)*

Σχόλιο: Είναι από το βιβλίο «Ζαχαρίας», όπου αναφέρεται: «και επιβλέψονται προς με ανθ ων κατωρχήσαντο» (12:10). Όταν διαβάσουμε όμως το κεφάλαιο, αναφέρεται σε θρήνο και μετάνοια που θα επιδείξουν οι Εβραίοι, επειδή ο θεός θα στους σώσει εθνική σωτηρία, σώζοντάς τους από τα έθνη.

Εξετάσαμε 26 διαφορετικές ρήσεις που επικαλούνται οι ευαγγελιστές προκειμένου να στηρίξουν την «μεσσιανικότητα» του Ιησού. Με την εξέταση, είδαμε τον τρόπο που εργάζονται. Με τον ίδιο τρόπο εργάζονται και οι χριστιανοί συγγραφείς στους επόμενους αιώνες.

Διομήδης

Πηγές

+

1. Π. Μπρατσιώτης, άρθρο «Ο απ. Παύλος και η μετάφρασις των Ο΄», περιοδικό «Θεολογία», τεύχος 3, έτος 1925.
2. Π. Μπρατσιώτης, άρθρο «Εβδομηκοντολογικά μελετήματα», περιοδικό «Θεολογία», τεύχος 3, έτος 1926.
3. Βίβλος, έκδοση αδελφότητας θεολόγων «Ζωή».
4. Ωριγένης, επιστολή προς τον Αφρικανό, PG 11.
5. Γ. Πατρώνος, «Μεσσιανικές και εσχατολογικές προσδοκίες της μεσοδιαθηκικής περιόδου», περιοδικό «Θεολογία», τεύχη 3-4, τόμος 43.